

(Elforsyning)

Frederiksborggade 15

1360 København K

Tlf 33 95 57 85

Fax 33 95 57 99

www.ekn.dk

ekn@ekn.dk

KLAGE FRA	Danisco Sugar A/S, København, på vegne af Nakskov Sukkerfabrik
AFGØRELSE FRA	Energitilsynet af 16. december 2002
OM	Grundlaget for opkrævning af rådighedsbetaling

30. juni 2004
J.nr.: 11-136
Eksp.nr.: 14881
TAT

NÆVNETS SAMMEN- SÆTNING I SAGEN	Nævnnsformand, professor, cand.jur. Christen Boye Jacobsen Næstformand, professor, dr.polit. Chr. Hjorth-Andersen Professor, dr.scient.adm. Ole Jess Olsen Konsulent, civilingeniør Knut Berge Direktør, cand.polyt. Poul Sachmann
--	--

Sagen er indbragt for Energiklagenævnet ved brev af 22. november 2002 fra Danisco Sugar A/S, København, hvorved der klages over Energitilsynets afgørelse af 16. december 2002. I afgørelsen fandt tilsynet, at Nakskov Kommunale Elværks beregning af rådighedsbetaling ikke kunne anses for at stride mod elforsyningsloven, særligt § 73, idet elværket har afgrænset ydelsen vedrørende rådighed i kW eller dertil svarende kWh, og har tilkendegivet, at afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen bliver reduceret i det omfang, som Nakskov Sukkerfabrik betaler nettarif af leverancer af elektricitet fra nettet ud over, hvad der forlods er reserveret til dette formål af overføringsevnen i kablerne ind til fabrikken.

Som del af et større kompleks af klagesager, som er indbragt for Energiklagenævnet, har sagen været behandlet sammen med sagerne

- j.nr. 11-129 vedrørende Dalum Papir A/S, Odense,
- j.nr. 11-130 vedrørende A/S Dansk Shell, Fredericia, samt
- j.nr. 11-180 vedrørende A/S Dansk Shell, Fredericia.

Sagerne har bl.a. rejst følgende spørgsmål:

1. om netvirksomhedens model skal tage højde for individuelle forhold hos egenproducentens virksomhed; herunder betydningen

- af, om virksomhedens faktiske benyttelse af nettet i forhold til nettets størrelse måtte adskille sig fra køberkategorier uden egen elproduktion;
2. om der alene kan opkræves rådighedsbetaling fra egenproducenten i det omfang netvirksomheden ikke gennem sine øvrige tariffer skulle få fuld dækning for de omkostninger, som egenproducenten giver anledning til; samt, i givet fald, hvordan netvirksomheden skal redegøre for, hvilke omkostninger/besparelser egenproducenten giver anledning til.
 3. om der skal betales rådighedsbetaling for mulighed for at aftage maksimalt elforbrug i tilfælde, hvor kablets overførselskapacitet ikke har tilsvarende størrelse;
 4. om rådighedsbetalingen kun skal være en betaling for effektreservation i tilfælde af, at egenproducenten trækker sin maksimale effekt i spidslast;
 5. om der, via rådighedsbetaling, skal betales for omkostninger ved drift og vedligeholdelse af nettet, når egenproducenten har betalt investeringer i kabel og transformer og har betalt investeringsbidrag ved tilslutningen til nettet;
 6. om der allerede er indbygget rådighedsbetaling i nettariffen via tidsdifferentiering.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 2 af 19

Den påklagede afgørelse

Af Energitilsynets afgørelse af 16. december 2003 fremgår:

"1. Danisco Sugar A/S klagede ved skrivelse af 9. april 2002 over modellen for rådighedsbetaling, som Nakskov Kommunale Elværk havde anvendt til beregning af rådighedsbetaling for Nakskov Sukkerfabrik for år 2000 og for år 2001. Nakskov Sukkerfabrik er egenproducent.

2. Efter modellen betaler sukkerfabrikken nettarif på almindelige vilkår af det elforbrug, som leveres fra nettet. Sukkerfabrikken betaler rådighedsbetaling af den del af egenproduktionen, som kunne have været leveret fra nettet. Rådighedsbetalingen er nettariffen i øre/kWh fratrukket de besparelser, som elværket opnår ved den decentrale produktion.

3. Nakskov Kommunale Elværk afgrænser ydelsen vedrørende rådighed til overføringsevnen i kablerne ind til fabrikken. Yderligere er fratrukket den del af overføringsevnen, som Nakskov Sukkerfabrik trækker på jævnt hen hele året.

4. Ved at fastholde samme benyttelsestid på såvel egenproduktionen som den del af egenproduktionen, som kunne have været leveret fra nettet, fremkommer grundlaget for opkrævningen af rådighedsbetalingen i øre/kWh inden for rådigheden. Hvis sukkerfabrikken skulle øge trækket fra nettet ud over den del af overføringsevnen i kablerne, som fabrikken efter det aftalte anvender til køb af elektricitet fra nettet jævnt hen hele året, har elværket tilkendegivet at indlægge som betingelse i beregningen af rådighedsbetalingen, at rådigheden reduceres med dette mertræk.

5. Efter det oplyste har Danisco Sugar ikke bestridt at have behov for den rådighed, som Nakskov Kommunale Elværk har opkrævet rådighedsbetaling på grundlag af.

6. I henhold til elforsyningslovens § 73 skal de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

7. Nakskov Kommunale Elværk afholder dels omkostninger til opretholdelse af bevillingspligtige aktiviteter, jf. § 69, dels omkostninger i medfør af opgaver, som elværket er pålagt at udføre efter elforsyningsloven eller regler udstedt i henhold til elforsyningsloven, jf. herved især lovens § 22 dog undtaget offentlige forpligtelser efter § 9, stk. 1.

8. Efter § 73 kan det ikke anses for urimeligt, at elværkets ydelser vedrørende rådighed i udgangspunktet indgår i elværkets prisfastsættelse på lige fod med øvrige ydelser leveret af elværket, når der i den samlede pris for rådighedsydelsen er sket fradrag for besparelser, som elværket opnår ved den decentrale produktion.

9. Energitisynet har i en tidligere sag om beregning af rådighedsbetaling efter en lignende model som anvendt af Nakskov Kommunale Elværk betinget sig, at ydelsen vedrørende rådighed skulle afgrænses til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten kunne trække fra nettet eller havde behov for. Endvidere skulle der indlægges som betingelse i beregningen af rådighedsbetalingen, at betalingen blev reduceret i samme omfang, som egenproducenten benyttede den aftalte rådighed til at få leveret elektricitet fra nettet og betalte nettarif. Sagen vedrørte selskaberne Dalum Papir A/S og A/S Dansk Shell Raffinaderiet.

[...]

Afgørelse

Det meddeles Danisco Sugar A/S og Nakskov Kommunale Elværk,

at Energitisynet finder, at modellen for Nakskov Kommunale Elværks beregning af rådighedsbetaling for Nakskov Sukkerfabrik ikke kan anses for at være i strid med elforsyningsloven, jf. herved især § 73. Energitisynet lægger vægt på, at Nakskov Kommunale Elværk har afgrænset ydelsen vedrørende rådighed i kW eller det dertil svarende antal kWh og har tilkendegivet, at afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen bliver reduceret i det omfang, som Nakskov Sukkerfabrik betaler nettarif af leverancer af elektricitet fra nettet ud over, hvad der forlods er reserveret til dette formål af overføringsevnen i kablerne ind til sukkerfabrikken.

Sagsfremstilling

Danisco Sugars anbringender

11. Danisco Sugar mener, at modellen, som Nakskov Sukkerfabrik anvender til beregning af rådighedsbetaling, illustrerer, at

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 3 af 19

netvirksomhederne ikke kan løfte kravet i elforsyningslovens § 73 om dokumentation for de omkostninger, som egenproducenterne som køberkategori giver anledning til.

12. Det er Danisco Sugars opfattelse, at netvirksomhederne gennem anvendelsen af modellen søger at påføre egenproducenterne byrden ved, at netvirksomhederne ikke kan dokumentere at have ekstra omkostninger forbundet med egenproducenterne i den periode, hvor egenproducenterne ikke aftager elektricitet fra nettet.

13. Danisco Sugar anfører, at den sikkerhed og stabilitet i forsyningen, som andre forbrugere modtager efter behov, betaler disse forbrugere for over nettariffen for det faktiske forbrug. Efter Danisco Sugars opfattelse kan netvirksomhederne gøre nøjagtigt det samme for egenproducenternes vedkommende.

14. For Nakskov Sukkerfabriks vedkommende kan der ifølge Danisco Sugar bedre argumenteres for, at egenproducenten ved sin egenproduktion faktisk sparer netvirksomheden for udgifter til udbygning og net. Begrundelsen herfor er, at Nakskov Sukkerfabriks egenproduktionskapacitet på 12.000 kW overstiger Nakskov Kommunale Elværks overføringsevne på 6.000 kW. Dermed skulle elværket efter Danisco Sugars opfattelse kompensere sukkerfabrikken for sparede udgifter til anlæg af net til den resterende overføringsevne.

15. Danisco Sugar mener, at rådighedsbetalingen er en strafafgift på egenproduktion, fordi rådighedsbetalingen øges med stigende egenproduktion. Princippet er efter Danisco Sugars opfattelse uden sammenhæng med de omkostninger, som netvirksomheden måtte have ved at stå til rådighed.

16. Den model, som Nakskov Kommunale Elværk anvender til beregning af rådighedsbetaling, fører efter Danisco Sugars opfattelse til urimelige virkninger i Nakskov Sukkerfabriks tilfælde. Egenproducentens effektbehov fra nettet er ifølge Danisco Sugar et mere retvisende princip end egenproduktionen.

17. Afslutningsvis mener Danisco Sugar, at rådighedsbetalingen skal reduceres i det omfang, som der betales nettarif som følge af rådigheden.

Nakskov Kommunale Elværks anbringender

18. [...]

19. Ifølge det oplyste er Nakskov Sukkerfabrik den eneste egenproducent i Nakskov Kommunale Elværks forsyningsområde. Nakskov Kommunale Elværk anfører, at værket leverer en ydelse til sukkerfabrikken ved at stå til rådighed med forsyningsvej i tilfælde af udfald af fabrikkens generatorer.

20. Sukkerfabrikkens generatorer kan præstere en samlet ydelse på 12.000 kW, men den samlede overføringsevne i kablerne er aftalt til 6.000 kW. Heraf trækker sukkerfabrikken 1.000 kW jævnt hen hele året, hvorfor sukkerfabrikken ved udfald på en generator momentant kan skifte over til at trække op til 5.000 kW mere. Sukkerfabrikken betaler for rådighed over de 5.000 kW.

21. Elværket mener at have beregnet sig en rådighedsbetaling efter de retningslinjer, som ELFOR i år 2001 fremkom med. Ifølge

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 4 af 19

elværket beskriver retningslinjerne dog ikke helt den specifikke situation, hvorfor der fra elværket er anlagt en vurdering af, hvilken betaling der efter elværkets anskuelse findes rimelig overfor såvel sukkerfabrikken som de øvrige forbrugere.

22. Ifølge Nakskov Kommunale Elværk beregnes rådighedsbetalingen som 5/12 af sukkerfabrikkens egenproduktion. Herved fastholdes samme benyttelsestid på såvel egenproduktionen som den del af egenproduktion, som kunne have været leveret gennem nettet, og som der beregnes rådighedsbetaling af. I sukkerfabrikkens tilfælde 8-10 mio. kWh alt afhængig af det pågældende års egenproduktion.

23. Det anføres, at man med den valgte fordelingsnøgle er frigjort af en mere eller mindre tilfældig maksimalbelastning, og at det alene er sukkerfabrikkens ønske om størrelsen af rådighed og egenproduktion, der ligger til grund for fordelingen.

24. Til sammenligning anfører elværket, at hvis sukkerfabrikken havde været en traditionel industrivirksomhed med en maksimalbelastning på 5.000 kW, ville det samlede årsforbrug let kunne have ligget på mellem 15 og 20 mio. kWh., svarende til benyttelsestider på 3-4.000 timer. I den situation ville elværket ifølge det oplyste have modtaget netbetaling for 15-20 mio. kWh.

25. Bortset fra større nettab ville der efter elværkets opfattelse ikke være forskel på den belastning, der i de to tilfælde ville være på det samlede netsystem. De øvrige omkostninger ved driften af systemet reduceres ikke ifølge det oplyste.

26. Nakskov Kommunale Elværk anfører, at en kunde så vidt muligt skal betale i forhold til de omkostninger, som kunden påfører netvirksomheden, og at tarifieringen sker ud fra generelle principper og ikke individuelle marginale omkostninger. Disse retningslinjer er ifølge elværket almindeligt accepterede og anvendte i dansk elforsyning.

27. En fravigelse i det aktuelle tilfælde ville efter elværkets opfattelse føre til, at de øvrige kunder ville blive pålagt at betale for ydelser, som sukkerfabrikken har draget nytte af. Ifølge elværket belaster sukkerfabrikken nemlig (nettet) ud over det nettariffen dækker under forudsætning af, at de generelt gældende principper for nettariffen kan anses for rimelige.

28. [...]

29. [...]

Begrundelse

Lovgrundlag

30. Elforsyningslovens § 9, stk. 1, bestemmer, at omkostninger til offentlige forpligtelser afholdes af alle elforbrugere inden for et sammenhængende elforsyningssystem. Hovedreglen er, at forbrugerne betaler for offentlige forpligtelser i forhold til deres totale elforbrug, jf. § 24, stk. 1 og stk. 2, i bekendtgørelse nr. 231 af 21. april 1998 om adgang til elforsyningsnettet m.v.

31. Ifølge elforsyningslovens § 9, stk. 2, påhviler de kollektive elforsyningsvirksomheders omkostninger, der ikke vedrører offent-

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 5 af 19

lige forpligtelser som nævnt i § 9, stk. 1, de brugere, der modtager virksomhedernes ydelser og opkræves gennem den enkelte virksomheds tariffer.

32. Elforsyningslovens § 69, stk. 1, fastsætter det overordnede princip for prisfastsættelsen for de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser. Udgangspunktet er, at virksomhedernes ydelser prisfastsættes under hensyntagen til virksomhedernes omkostninger ved opretholdelse af deres bevillingspligtige aktiviteter.

33. Efter hovedprincippet i § 69, stk. 1, fastsættes priserne for ydelserne under hensyntagen til virksomhedernes omkostninger til indkøb af energi, lønninger, tjenesteydelser, administration, vedligeholdelse, andre driftsomkostninger og afskrivninger samt forrentning af kapital.

34. Priser for net- og transmissionsvirksomhedernes ydelser fastsættes i overensstemmelse med de i elforsyningslovens § 70, stk. 2, nævnte indtægtsrammer, jf. § 70, stk. 1. Priserne fastsættes med henblik på dækning af de i § 69 nævnte omkostninger ved en effektiv drift af virksomheden.

35. Netvirksomhed er kollektiv elforsyningsvirksomhed, jf. elforsyningslovens § 5.

36. Af § 73 fremgår, at de kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til.

37. Ifølge bemærkningerne til § 73 er bestemmelsens formål primært at hindre krydssubsidiering til fordel for bestemte køberkategorier, jf. også lovens generelle bemærkninger om, at omkostningerne ved alle kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal fordeles på køberne af ydelserne efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier. Det følger ligeledes af bemærkningerne til bestemmelsen, at energieffektivitet kan være et sagligt hensyn, der indgår i afvejningen.

38. Energitilsynet har efter elforsyningslovens § 77, stk. 1, hjemmel til at gribe ind over for priser og leveringsbetingelser, hvis Energitilsynet finder, at priser og leveringsbetingelser må anses for at være i strid med bestemmelserne i elforsyningsloven.

Nakskov Kommunale Elværks model for rådighedsbetaling

39. Nakskov Sukkerfabriks installerede effekt er på 12.000 kW. Overføringsevnen på kablerne ind til sukkerfabrikken er aftalt til 6.000 kW. Heraf trækker sukkerfabrikken 1.000 kW jævnt hen hele året, hvorfor det er aftalt, at sukkerfabrikken ved udfald på en generator momentant kan skifte over til at trække op til 5.000 kW mere.

40. Sukkerfabrikken betaler for rådighed omregnet til en betaling i øre/kWh. For år 2001 foregik omregningen ved, at den faktiske egenproduktion på sukkerfabrikken i året blev fordelt med nøglen 5.000 kW/12.000 kW, således at sukkerfabrikken blev opkrævet rådighedsbetaling af den del af egenproduktionen, som givet rådigheden kunne have været leveret fra nettet. Der ligger i bereg-

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 6 af 19

ningen, at sukkerfabrikken betaler mindre i rådighedsbetaling inden for den aftalte rådighed på 5.000 kW, jo mindre egenproduktionen er. Tilsvarende betaler sukkerfabrikken mere i rådighedsbetaling, jo større egenproduktion inden for den aftalte rådighed.

41. Rådighedsbetalingen bliver beregnet pr. pristrin i tretidstariffens lastperioder med nettariiffens priser i de enkelte pristrin reduceret for besparelser, som elværket opnår ved den decentrale produktion.

42. Hvis sukkerfabrikken skulle bruge af de 5.000 kW i rådighed til leverancer fra nettet og betaler nettarif foreslår Nakskov Kommunale Elværk konkret, at afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen ændres ved en ændring af fordelingsnøglen.

43. Eksemplificeret foreslår elværket, at såfremt sukkerfabrikens nettræk øges tre gange med uændret benyttelsestid, vil fordelingsnøglen ændre sig fra 5.000 kW/12.000 kW til 3.000 kW/12.000 kW.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Princippet for beregning af prisen for rådighedsydelsen

Side 7 af 19

44. Nakskov Sukkerfabrik er egenproducent. Nakskov Sukkerfabrik kan på grund af en stor egenproduktion af elektricitet og et stort elforbrug ikke sammenlignes direkte med andre forbrugere. I år 2000 og år 2001 er der ifølge det oplyste ikke registreret salg af elektricitet fra sukkerfabrikken ind til nettet.

45. Kriterierne om objektivitet og rimelighed har tilligemed kriteriet om ikkediskriminering til formål i § 73 at forhindre krydssubsidiering til fordel for bestemte køberkategorier. Grundlæggende for netvirksomhedernes prisfastsættelse af deres ydelser er efter loven, at de inden for de indtægtsrammer, der fastsættes i henhold til § 70, stk. 2, skal fordele de i § 69 nævnte omkostninger på de enkelte køberkategorier.

[...]

47. § 73 vedrører omkostningsfordelingen på køberkategorier og den efterfølgende udmøntning af omkostningsfordelingen i tariffjerne, som opkræves hos forbrugerne.

48. I sagen om Dalum Papirs og Shell Raffinaderiets betaling for rådighed havde Energitilsynet vurderet, at der ikke i § 73 var belæg for, at kollektive elforsyningsvirksomheder i prisfastsættelsen skulle tage individuelle hensyn til enkeltforbrugere.

49. Endvidere kunne § 73 næppe udstrækkes til ligefrem at omfatte krav om, at netvirksomhederne til enhver tid skulle kunne foretage en fordeling af generelle omkostninger på køberkategorierne efter hvilke specielle forhold på et spændingsniveau, som måtte gøre sig gældende for de enkelte køberkategorier på spændingsniveauet. Det måtte også anses for at være en praktisk taget umulig opgave for de kollektive elforsyningsvirksomheder at foretage en sådan fordeling af de generelle omkostninger.

50. Hertil kommer, at virksomhederne ud over at afholde de generelle omkostninger i forbindelse med udførelsen af deres bevilningspligtige aktiviteter er pålagt at udføre en række generelle opgaver i medfør af elforsyningsloven.

51. På baggrund af det nævnte i pkt. 48-50 var det Energitilsynets videre vurdering, at det for at undgå krydssubsidiering mellem køberkategorierne på et givet spændingsniveau var i overensstemmelse med § 73, at rådighedsydelse leveret til egenproducenter - efter rimelige og saglige kriterier - i udgangspunktet indgik i fordelingen af de generelle omkostninger og i tarifieringen på et givet spændingsniveau på lige fod med de ydelser, som blev betalt over nettariffen på spændingsniveauet.

52. I sagen om Dalum Papirs og Shell Raffinaderiets rådighedsbetaling skete det ved, at netvirksomhederne i beregningen af prisen for rådighedsydelsen tog udgangspunkt i nettariffen. Prisen for rådighedsydelsen blev i den anvendte model fastsat ved, at netvirksomhederne reducerede nettariffen med besparelser, som netvirksomhederne ville opnå ved den decentrale produktion. Energitilsynet havde efter § 73 ikke indvendinger imod denne fremgangsmåde.

53. Nakskov Kommunale Elværks pris for rådighedsydelsen til Nakskov Sukkerfabrik er beregnet på tilsvarende måde. Der skal derfor ikke gøres yderligere bemærkninger til princippet for beregningen af prisen.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 8 af 19

Afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen

54. Der må gives Danisco Sugar medhold i, at rådighedsbetaling opkrævet som en kWh afgift på sukkerfabrikkens egenproduktion vil kunne føre til urimelige virkninger i tilfælde, hvor ydelsen vedrørende rådighed ikke er tilstrækkeligt afgrænset fra sukkerfabrikkens totale elforbrug.

55. Begrundelsen er, at betaling for rådighed ikke er en offentlig forpligtelse efter elforsyningslovens § 9, stk. 1, men en betaling, som følger af § 9, stk. 2, og således skal relateres til den leverede ydelse.

56. Parterne er enige om, at sukkerfabrikkens produktionsanlæg kan producere mere end det fysisk er muligt for fabrikken at trække fra nettet givet overføringsevnen i kablerne ind til fabrikken.

57. Nakskov Kommunale Elværk har derfor afgrænset rådigheden til overføringsevnen i kablerne, og har supplerende reduceret rådigheden med den del af overføringsevnen, som sukkerfabrikken bruger jævnt hen hele året.

58. Danisco Sugar mener, at sukkerfabrikkens effektbehov er et mere retvisende princip til beregning af rådighedsbetaling end egenproduktionen.

59. Forklaringen er ifølge Danisco Sugar, at når rådighedsbetalingen opkræves i øre/kWh, vil den samlede betaling i kr. for rådigheden svinge med egenproduktionen. Derfor er den samlede betaling ifølge Danisco Sugar uden sammenhæng med de omkostninger, som netvirksomheden måtte have ved at stå til rådighed.

60. Den anvendte metode har ifølge Nakskov Kommunale Elværk den fordel, at man med den valgte fordelingsnøgle er frigjort af en mere eller mindre tilfældig maksimalbelastning, og at det alene er

sukkerfabrikkens ønske om størrelsen af rådighed og egenproduktion, der ligger til grund for fordelingen.

61. Med det anførte af elværket om tilfældigheden i maksimalbelastningen er der ikke grundlag for at betvivle, at den samlede betaling for rådighed ved anvendelse af den maksimale belastning i kW som afregningsgrundlag, vil kunne svinge på tilsvarende måde som anført af Danisco Sugar.

62. Det kan ikke anses for at være i strid med § 73, at Nakskov Sukkerfabriks samlede betaling for rådighed afhænger af sukkerfabrikkens behov for at have rådighed over nettet. Det må gælde hvadenten afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen måles i kW som en maksimalbelastning inden for den samlede rådighed på 5.000 kW af overføringsevnen på kablerne ind til sukkerfabrikken, eller det antal kWh givet benyttelsestiden, som inden for de 5.000 kW kunne have været leveret fra nettet til erstatning for egenproduktionen.

63. Med Energitilsynets afgørelse i sagen om Dalum Papirs og Shell Raffinaderiets rådighedsbetaling må det være i overensstemmelse med § 73, at sukkerfabrikkens samlede rådighedsbetaling reduceres i det omfang, som sukkerfabrikken bruger af rådigheden til at modtage leverancer fra nettet og betaler nettarif.

64. Dette forhold er til dels indarbejdet i den model, som Nakskov Kommunale Elværk har anvendt til beregning af Nakskov Sukkerfabriks rådighedsbetaling. Forholdet viser sig dels ved, at elværket forlods har reduceret overføringsevnen i kablerne med den del af overføringsevnen, som sukkerfabrikken trækker på jævnt hen hele året, dels ved, at den samlede rådighedsbetaling falder med faldende egenproduktion.

65. Måden, som Nakskov Kommunale Elværk oprindeligt havde beregnet rådighedsbetalingen på, ville imidlertid medføre, at Nakskov Sukkerfabrik betalte rådighedsbetaling af den del af egenproduktionen, som kunne have været leveret fra nettet, selv om sukkerfabrikken givet egenproduktionen brugte af rådigheden til at få leverancer af elektricitet fra nettet til yderligere forbrug og betalte nettarif.

66. Nakskov Kommunale Elværk har tilkendegivet over for Energitilsynet, at afregningsgrundlaget for rådighedsbetalingen bliver reduceret i det omfang, som Nakskov Sukkerfabrik betaler nettarif af leverancer af elektricitet fra nettet ud over, hvad der forlods er reserveret til dette formål af overføringsevnen i kablerne ind til sukkerfabrikken.

67. På den måde er Nakskov Kommunale Elværk sikret fuld omkostningsdækning efter § 73 for ydelser leveret til Nakskov Sukkerfabrik som køberkategori, men heller ikke mere.”

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 9 af 19

Danisco Sugar A/S' klage til Energiklagenævnet

Af klagen af 10. januar 2003 fremgår:

”Vi skal i det hele henholde os til det over for Energitilsynet tidligere fremførte, idet der yderligere skal anføres følgende:

1. Alle elkunder har rådighed over ekstra kapacitet i forhold til deres gennemsnitlige forbrug. At Nakskov Sukkerfabriks sving-

ninger i forbruget skyldes egenproduktion og ikke f. eks. produktionssvingninger er ligegyldigt, idet dette ikke påfører netselskabet og hermed de øvrige brugere ekstra omkostninger.

2. Hvis Nakskov Sukkerfabrik skal betale ekstra for rådighed, som krævet af Nakskov Kommunale Elværk, skal Nakskov Sukkerfabrik have en reduceret nettarif.

3. De systemansvarlige i Danmark har besluttet ikke at opkræve rådighedsbetaling for transmissionsnettet og systemansvarsopgaver. Dette fremgår af Eltra og Elkrafts Systems fælles vejledning for den praktiske udmøntning af Bekendtgørelsen om afregningsmuligheder for egenproducenter af el (Bekendtgørelse nr. 759 af 24. august 2001). Dette er meddelt netvirksomhed- og forbrugsbalanceansvarlige i Eltras område ved brev af 27. august 2002, som kan ses på Eltras hjemmeside. Således må de systemansvarlige virksomheder siges at have anerkendt synspunktet om, at egenproducenters rådighedsadgang ikke pådrager nettene særlige omkostninger.

4. Iht. afgørelsens pkt. 21 anerkender Nakskov Elværk, at Eltras retningslinier ikke beskriver den specifikke situation i Nakskov, hvorfor der anlægges en rimelighedsvurdering.

Dette synspunkt anerkender Danisco Sugar, men det berører ikke Nakskov Kommunale Elværks forpligtelse til at kunne dokumentere, at rådighedsadgangen er anledning til specifikke omkostninger for Nakskov Sukkerfabriks vedkommende, og at disse omkostninger skyldes det forhold, at Danisco Sugar Nakskov er egenproducent og ikke svingninger i produktionsmængde eller andet."

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 10 af 19

Energitilsynets redegørelse af 20. oktober 2003

Energitilsynet fremkom den 13. februar 2003 med en redegørelse for sagen.

Det siges heri bl.a.:

"Udgangspunktet er i det foreliggende tilfælde, at Nakskov Kommunale Elværk har anvendt en model til beregning af Nakskov Sukkerfabriks betaling for en speciel ydelse, som sukkerfabrikken efterspørger. I brev af 2. april 2002 til Nakskov Sukkerfabrik havde elværket opfordret sukkerfabrikken til at afgive bemærkninger til beregningsmetoden.

Efter elforsyningsloven er det netvirksomhedernes opgave at prissette deres ydelser og at foretage anmeldelse af priser m.v. Men elforsyningsloven indeholder ikke bestemmelser om, hvorledes netvirksomhederne skal tilfærdiggøre priserne for deres netydelser. Netvirksomhederne har derfor en vis frihed til at vælge tilfærdiggørelsesform, så længe den valgte tilfærdiggørelsesform ligger inden for rammerne af elforsyningsloven.

Da sagen vedrørte den anvendte model var det derfor Energitilsynets opgave konkret at vurdere efter elforsyningslovens bestemmelser, om grundlaget - modellen - for den af elværket opkrævede rådighedsbetaling lå inden for rammerne af elforsyningsloven.

I klagen over Energitilsynets afgørelse af 16. december 2002 anfører Danisco Sugar A/S en række nye punkter.

Til klagens pkt. 3 om systemansvarets beslutning om ikke at opkræve rådighedsbetaling skal Energitilsynet fremføre, at transmissionsnettet anvendes til andre formål end distributionsnettet, som det drejer sig om i det foreliggende tilfælde.

Efter Energitilsynets opfattelse imødekommer afgørelsen i al væsentlighed Danisco Sugar A/S.

Tidligere har Konkurrenceankenævnet i konkrete tilfælde taget stilling til rådighedsbetaling.”

I brev af 21. marts 2003 skrev Danisco Sugar A/S til Energiklagenævnet:

”Til teksten i Energitilsynets redegørelse af den 13. februar 2003 skal tilføjes følgende:

Nakskov Sukkerfabrik har igennem de sidste ca. 30 år betalt rådighedsbetaling med forskellige beløb. Året før denne klagesag opstod - i 1999 - blev der betalt kr. 81.250,00 inkl. moms. Beløbet var man nået frem til ved løbende drøftelser mellem sukkerfabrikken og det daværende Nakskov Kommunale Elværk, og udgangspunktet må derfor være, at også Nakskov Kommunale Elværk har fundet, at denne betaling stod i rimeligt forhold til de ekstra udgifter, som sukkerfabrikkens rådighed over 6 MW ledningen gav anledning til.

Ved ELFORS nye vejledende regler opstår der pludseligt en "appelsin i turbanen situation", hvor Nakskov Kommunale Elværk alene på basis af sin brancheforenings ensidigt fastsatte vejledende regler opkræver et mange gange større beløb for rådigheden end hidtil. Der er ikke i den mellemliggende periode sket ændringer i de faktiske forhold, som kan begrunde denne stigning. Der er således tale om en ren administrativ skrivebordsøvelse, som uden noget som helst grundlag i de faktiske forhold mangedobler rådighedsbetalingen. Nakskov Kommunale Elværks overgang til ELFORS vejledende regler - som jo er en frivillig sag - er derfor et udtryk for ren opportunisme for Nakskov Kommunale Elværks side.”

Nakskov Kommunale Elværk er ikke fremkommet med bemærkninger i forbindelse med klagen fra A/S Dansk Shell og tilsynets redegørelse.

Konkurrenceankenævnets praksis

I Konkurrenceankenævnets kendelse af 12. september 1996 siges:

”[Elpris-] Udvalget har anført, at det næppe ud fra elforsyningslovens bestemmelser kan kritiseres, at NESA afregner egenproducenters elleverancer med en betaling, der svarer til de sparede omkostninger i el-systemet. Elprisudvalget har således den 12. juni 1995 vedtaget, at de af elselskaberne anvendte regler for prisfastsættelsen ikke kunne anses for urimelige.

Ved afgørelsen af, hvilke omkostninger der er faste og derfor ikke spares, når der købes el fra egenproducenter, må der lægges betydelig vægt på, hvor stor en andel af NESA A/S's køb af elektricitet, som egenproducenterne tegner sig for. Klagerens elleverancer udgør ca. 0,5% af NESA A/S's samlede køb af el, hvoraf egenpro-

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 11 af 19

ducenternes samlede andel udgør i alt ca. 3 %. På denne baggrund har udvalget fundet, at det ikke kan tilsidesættes som urimeligt, at NESA A/S betragter en række omkostningselementer som faste.

Omkostninger ved administration, opretholdelse af reservekapacitet samt omkostninger i forbindelse med fordelingsnettet er ikke omkostningsarter, som det er urimeligt at lade indgå i rådighedsbetalingen.

I øvrigt er der for SK's [Sjællandske Kraftværkers] vedkommende foretaget en nedrunding ved fastsættelsen af rådighedsbetalingen. Endvidere er tarifferegninger af den her foreliggende karakter ifølge sagens natur behæftet med et betydeligt skøn.

Den beløbsmæssige størrelse af de enkelte omkostningsposter er opgjort som et gennemsnit. Da det også er gennemsnitsomkostninger, der indgår i den energitarif, som klagerens elleverancer afregnes efter, finder udvalget, at den omtvistede prisfastsættelse ikke kan anses for urimelig.

Til klagerens anbringende om, at der allerede er betalt for ændringer i 10 kV-nettet gennem et særligt investeringsbidrag har udvalget anført, at NESA A/S over for udvalget har oplyst, at dette bidrag er modregnet i den omkostningsstruktur, som de forskellige netdele udgør.

Til klagerens påstand om, at rådighedsbetalingen til NESA A/S er steget kraftigt i de seneste 3 år, bemærkes, at det beregnede rådighedsbeløb har ligget over det beløb, som faktisk er opkrævet af NESA A/S.

[...]

7. Ankenævnets bemærkninger

Af de grunde, der er anført af Elprisudvalget, og idet de af klageren fremført forhold ikke giver støtte for et andet resultat, stadfæster ankenævnet udvalgets afgørelse.

Af Konkurrenceankenævnets kendelse af 23. maj 1997 fremgår:

"[Elpris-] Udvalget har anført, at et centralt element ved udvalgets vurdering af elforsyningernes prisfastsættelse er en vurdering af, om selskaberne tilstræber en omkostningsægte tarifiering med henblik på at undgå krydssubsidiering mellem kundegrupper og med henblik på, at der udsendes de rigtige prissignaler. Ved [prisudvalgets afgørelse] blev det bl.a. lagt til grund, at SEAS tilstræbte en omkostningsægte tarifiering.

Ved en omkostningsægte tarifiering kan SEAS ikke opnå overskud ved leverancer fra de decentrale værker, hvorved bemærkes, at SEAS alene opkræver 400 kr./KW/år og ikke de 488 kr./KW/år, som den forelagte beregning udviser er de reelle omkostninger. Udvalget kan ikke heroverfor tage hensyn til det af klageren anførte om samfundsmæssige gevinster ved anvendelse af biogas i produktionen. Prisforholdene kan alene bedømmes ud fra elforsyningslovens §§ 9 - 10.

Baggrunden for udvalgets afgørelse var, at det ud fra elforsyningslovens bestemmelser ikke kan kritiseres, at SEAS afregner egen-

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 12 af 19

producenters elleverancer med en betaling, der svarer til de sparede omkostninger i elsystemet.

Ved afgørelsen af, hvilke omkostninger der er faste og derfor ikke kan spares, når der købes el fra egenproducenter, må der lægges betydelig vægt på, hvor stor andel af SEAS' køb af elektricitet, egenproducenterne tegner sig for. Egenproducenternes andel i SEAS' salg i 1995 udgjorde ca. 12 %, hvoraf de decentrale værker udgjorde de ca. 7%. Klagerens andel heraf er 0,6 %. På denne baggrund har udvalget fundet, at det ikke kan anses for urimeligt, at SEAS betragter en række omkostningselementer som faste.

Spørgsmålet om fastsættelse af rådighedsbetaling er behandlet i Konkurrenceankenævnets afgørelse af 12. september 1996 i sagen Novo Nordisk A/S ctr. Elprisudvalget (j.nr. 96-54.072), hvor Novo Nordisk A/S som egenproducent af el havde klaget til udvalget over sin rådighedsbetaling til NES A/S. NES A/S afregnede egenproducenters energileverancer til den samme pris, som gjaldt for selskabets videresalg af energi. Endvidere blev rådighedsbetalingen fastsat ud fra de "ikke sparede omkostninger" ved køb af el hos egenproducenter. I nærværende sag svarer forholdene således helt til sagen vedrørende NESAs fastsættelse af rådighedsbetaling. [...]

6. Ankenævnets bemærkninger

Af de grunde, der er anført af Elprisudvalget, og i øvrigt med henvisning til ankenævnets førnævnte kendelse af 12. september 1996 [...] stadfæster ankenævnet udvalgets afgørelse."

Retsgrundlaget

I § 1 i elforsyningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, hedder det:

"§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til forsyningssikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet."

Elforsyningslovens § 73, som ændret ved lov nr. 452 af 10. juni 2003, fastsætter:

"§ 73. De kollektive elforsyningsvirksomheders prisfastsættelse af deres ydelser efter §§ 69-72 skal ske efter rimelige, objektive og ikkediskriminerende kriterier i forhold til, hvilke omkostninger de enkelte køberkategorier giver anledning til. Prisdifferentiering på baggrund af en geografisk afgrænsning er kun tilladt i særlige tilfælde."

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 13 af 19

Der fremgår følgende af bemærkningerne til elforsyningslovens § 73 (lovforslag nr. L 234, Folketinget 1998-1999):

”Bestemmelsen indebærer, at priserne for de kollektive elforsyningsvirksomheders ydelser skal fordeles på køberne af ydelserne efter rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier, således at der ikke kan krydssubsidieres til fordel for bestemte kategorier. Dette gælder såvel forbrugerpriser som betaling, som skal ydes af producenter og betaling for netadgang herunder transit.

Forbrugerpriserne skal fastsættes således, at omkostningerne fordeles på forbrugsafhængige og faste takster efter kriterier, som tager hensyn til rimelighed og energieffektivitet. Formålet er, at forbrugerprisen afspejler forskelle i energiforbruget og således kan motivere til øget energibevidsthed.

Kun i de situationer, hvor det følger af lovens bestemmelser, vil der være tale om, at brugerne ikke selv skal afholde omkostningerne. Dette gælder eksempelvis §§ 67 og 68 I sådanne tilfælde vil omkostningerne skulle bæres af alle forbrugere inden for et sammenhængende elforsyningssystem, jf. § 9.”

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 14 af 19

Energiklagenævnets bemærkninger

Sagen er én af en række lignende klagesager vedrørende egenproducenters rådighedsbetaling, som giver anledning til, at Energiklagenævnet har overvejet retstilstanden på et mere overordnet grundlag.

Nævnets overvejelser tager udgangspunkt i de hensyn, som de kollektive elforsyningsvirksomheder varetager ved udførelsen af deres opgaver, jf. elforsyningslovens §§ 1 og 20, stk. 1. Blandt disse er hensynet til, at der til stadighed er tilgængelig effekt i nettet andre steder end hos særlige kategorier af netbrugere, og at nettet står til rådighed i alle tarifperioder.

Energiklagenævnet lægger til grund, at egenproducenter som udgangspunkt anvender nettet:

- som stand-by-kapacitet ved udfald af eget anlæg;
- til udligning mellem eget behov og egenproduktion (dvs. når egenproduktionen overstiger behovet, eksporteres der til nettet, og ellers importeres der fra nettet);
- til samtidig eksport (salg) af hele eller dele af egenproduktionen som prioriteret produktion og import (indkøb) af virksomhedens behov (udover den del af egenproduktionen, som virksomheden beholder).

Netselskabet skal sikre, at egenproducenter kan få tilgodeset disse behov uden at det nedsætter forsyningskvaliteten for andre kunder.

Der er i realiteten to hovedspørgsmål i sagen:

1. hvorvidt det er rimeligt, at store selskaber, der selv producerer elektricitet, skal betale en særlig ydelse – som almindelige forbrugere ikke betaler – for rådighed, dvs. mulighed for at aftage supplerende el fra nettet mod sædvanlig betaling; og, hvis man finder det rimeligt:
2. hvor stor en rådighedsbetaling kan være.

1.

Netselskabernes principielle adgang til at opkræve rådighedsbetaling

Klager har sat spørgsmålstegn ved, om en rådighedsbetaling er rimelig, og har anført, at tilsvarende rådighedsproblemer eksisterer for alle kategorier af el-forbrugere.

Indledende konstaterer Energiklagenævnet, at diskussionerne om rådighed har stået på i en årrække i elsektoren, og mellem denne, egenproducenterne og myndighederne. Det har ikke været muligt at forhandle sig frem til et resultat, der har kunnet accepteres fra alle sider.

Prisbestemmelserne i elforsyningsloven indeholder ikke præcise bestemmelser om rådighed og betaling herfor.

Der er imidlertid langvarig praksis i Elprisudvalget, Konkurrenceankenævnet og Energiklagenævnet for, at der kan opkræves en rådighedsbetaling. Hverken i denne eller de øvrige sager, der ligeledes er afgjort den 30. juni 2004 om spørgsmålet, har Energiklagenævnet fundet grundlag for at ændre denne praksis.

Derfor bekræfter nævnet, at netrådighedsydelser som udgangspunkt indgår i fordelingen af de generelle omkostninger og i tarifieringen på et givet spændingsniveau på lige fod med de andre ydelser, som betales via nettariffen (på spændingsniveauet).

Nævnet bemærker, at det er en betingelse for anvendelse af dette udgangspunkt, at de rimelige, objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som omhandles i § 73, overholdes ved den konkrete prisfastsættelse, jf. bemærkningerne ad pkt. 2.

2.

Prisfastsættelsen

Danisco Sugar A/S klager i det væsentlige over at skulle betale en rådighedsafgift, der ikke modsvares af en reduceret nettarif.

Elforsyningsloven giver elforsyningsvirksomhederne og Energitilsynet et spillerum for, hvorledes netvirksomheden prisfastsætter og opkræver betaling for

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 15 af 19

specielle ydelser, som egenproducenter efterspørger eller vil kunne have behov for at efterspørge.

Kravene i elforsyningslovens § 73 til prisfastsættelsens objektivitet, rimelighed og ikke-diskrimination gør det til et centralt element ved vurderingen af prisfastsættelsen, om selskaberne tilstræber en omkostningsægte tarifiering med henblik på at forhindre krydssubsidiering mellem køber-/kunderkategorier og med henblik på, at der udsendes rigtige prissignaler.

Af klagesagerne fremgår, at det er uklart, hvad der menes med "køberkategorier". Blandt uklarhederne er, hvorvidt der refereres til sammenlignelige kunder inden for det enkelte forsyningsselskab, inden for et sammenhængende net eller på landsbasis.

Danske elforsyningsvirksomheder har en mangeårig praksis for at fastlægge "køberkategorier", og for at sikre omkostningsægte tarifiering ved at opdele kunderne efter det spændingsniveau, hvorpå de er tilsluttet. De omkostninger, som den enkelte køberkategori giver anledning til, fordeles gennemsnitligt efter enkelte kriterier, uanset at kategoriens kunder indbyrdes kan udvise store individuelle forskelle. Denne praksis er i tidens løb understøttet af Elprisudvalget og Energitilsynet og er i dag udgangspunktet for fortolkningen af elforsyningslovens § 73, hvis brede formulering ikke i sig selv giver præcise retningslinier for netvirksomheder og myndigheder. Det er i overensstemmelse med denne praksis, at lovens objektivitets- og rimelighedsstandarder efterleves på forskellige måder af de enkelte netvirksomheder.

Efter Energiklagenævnets vurdering adskiller egenproducenter sig fra øvrige brugere af elforsyningsnettet ved at have adgang til en særlig ydelse forårsaget af deres egenproduktion (rådighed over en potentiel effekt). Henset til praksis har nævnet ikke grundlag for at kritisere, at en netvirksomhed grupperer større købervirksomheder sammen i kategorien »egenproducenter«, uanset disse virksomheders eventuelle indbyrdes forskellighed. Efter nævnets opfattelse udviser egenproducenten i denne sag og egenproducenterne i de korresponderende klagesager (Dalum Papir A/S, Odense og A/S Dansk Shell Raffinaderiet, Fredericia) så ensartede karakteristika (herunder deres muligheder for at levere til nettet), at de kunne behandles som én fælles køberkategori.

Der er heller ikke grundlag for at kritisere, at Energitilsynet ikke har valgt at kategorisere efter effekt eller andet særligt parameter, da den nærmere kategorisering er netvirksomhedernes beføjelse med de begrænsninger, der følger af objektivitets- og gennemsigthedsstandarderne i elforsyningslovens § 73, og af forbudet mod misbrug af forhandlingsposition.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 16 af 19

Energiklagenævnet finder videre, at modellen for Nakskov Kommunale Elværks beregning af rådighedsbetaling ikke strider mod elforsyningsloven, jf. herved lovens § 73, når begge følgende betingelser er opfyldt:

- a. netselskabet skal afgrænse ydelsen til de kW eller det dertil svarende antal kWh, som egenproducenten enten kan trække fra nettet eller kan have behov for;
- b. netselskabet skal reducere rådighedsbetalingens afregningsgrundlag i det omfang,
 - i. hvor egenproducenten benytter den aftalte rådighed til at få levering, og
 - ii. hvor egenproducenten betaler nettarif herfor.

Om fremgangsmåden ved fastsættelsen af rådighedsydelsens pris bemærker Energiklagenævnet følgende:

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte tilsynets oplysninger om, at adgangen til at tarifere ud fra omkostninger, som fordeles over kategorier af købere, er fulgt i praksis i de fleste elforsyningsvirksomheder samt i tilsynets praksis. Nævnet har ej heller fundet tvingende grundlag for at ændre denne praksis. Det af elforsyningsloven regulerede net er kollektivt, og der er ikke i elforsyningsloven eller dennes forarbejder nogen forudsætning om umiddelbar juridisk konneksitet mellem den enkelte betaling og den ydelse, som består i adgangen til rådighed. Nævnet tilslutter sig i denne forbindelse de af Energitilsynet anførte hensyn til rådighedsbetalingens administrerbarhed, idet det principielt er vanskeligt og normalt ikke praktisk gennemførligt at foretage en sådan sammenkædning. Efter nævnets opfattelse må individuel tarifiering – ud fra de nævnte praktiske hensyn – anses for at være en uforholdsmæssig vanskelig opgave for kollektive elforsyningsvirksomheder, der har flere end ganske få egenproducenter på deres net.

Af disse grunde finder nævnet, at hovedreglen er, at § 73 ikke stiller krav om, at netvirksomheden skal tarifere og omkostningsføre hver enkelt egenproducent individuelt. Hovedreglen fraviges alene, når det efter en vurdering fra elforsyningsvirksomhed til elforsyningsvirksomhed konkret er muligt at tarifere individuelt.

Efter Energiklagenævnets opfattelse er der grund til at fravige hovedreglen i denne sag, idet der kun er en enkelt egenproducent i netselskabets område. I en sådan særlig situation bør tilsynet tage særskilt stilling til den konkrete rådighedspris, herunder netselskabets vurdering af, hvilken betaling der må anses for rimelig såvel overfor egenproducenten som de øvrige forbrugere.

Energiklagenævnet er enig med Energitilsynet i, at det ikke kan anses for urimeligt, at ydelser vedrørende rådighed indgår i omkostningsgrundlaget for netvirksomhedernes prisfastsættelse på lige fod med netvirksomhedernes øvrige ydelser. Nævnet finder det endvidere rimeligt, at netvirksomhederne kan

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 17 af 19

tage udgangspunkt i nettariffen, som er en øre/kWh-betaling, hvorfra trækkes de omkostninger, som egenproducenten sparer netvirksomheden for, og at disse beregnes som sparet nettab og sparede netinvesteringer i henhold til bekendtgørelse nr. 786 af 21. august 2000 om elafregningspriser for decentrale elproducenter, § 2.

Efter Energiklagenævnets opfattelse har omkostningselementerne drift og vedligehold som udgangspunkt en fælles karakter, idet de samtidig afholdes i samtlige nettilsluttedes interesse. Det forhold, at egenproducenten har foretaget investeringer i kabel og transformere på egen grund, påvirker ikke i sig selv egenproducentens adgang til at trække effekt fra og levere til det kollektive net.

Det er derfor rimeligt, at omkostningselementerne drift og vedligehold indgår i rådighedsbetalingen. Det gælder uanset omfanget af investeringer, som egenproducenten har foretaget i egne kabel- og transformieranlæg.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 18 af 19

3.

På baggrund heraf skal Energiklagenævnet konkludere:

Danisco's fabrik er den eneste egenproducent i Nakskov Kommunale Elværks forsyningsområde.

Egenproducenters brug af nettet svarer ikke til andre virksomheders, og det kan derfor ikke anses for diskriminerende, at egenproducenter betaler rådighedsbetaling i form af reduceret nettarif. Det gælder også, selvom tariffen er baseret på den el, egenproducenten forbruger uden at trække den fra nettet.

Efter nævnets opfattelse beror det på en konkret vurdering fra virksomhed til virksomhed, om det er muligt at tarifere individuelt. Udgangspunktet må tages i, at elforsyningssystemet er kollektivt og solidarisk opbygget, og at brugerne dermed i visse situationer udsættes for omkostninger, der ikke direkte og dokumenterbart kan henføres til deres tilstedeværelse på nettet. Energiklagenævnet lægger vægt på de af netselskabet anførte vanskeligheder, herunder den praktiske kvantificerbarhed og aflæsning, samt de administrationsmæssige vanskeligheder, der måtte være forbundet med at tarifere en enkelt netbruger.

Energiklagenævnet kan ikke give klager medhold i anbringendet om, at egenproducenter i tilstrækkeligt omfang bidrager til at dække netvirksomhedernes generelle omkostninger gennem den nettarif, der betales for den strøm, som egenproducenterne køber fra nettet på lige fod med andre forbrugere, når egenproducenternes behov overstiger egenproduktionen.

I forhold til de andre klagesager, som Energiklagenævnet har afgjort den 30. juni 2004 sammen med denne klagesag, adskiller denne sag sig ved, at "kø-

berkategorien" alene omfatter den ene kunde, og ved, at egenproduktionen er begrænset til omtrent 3 måneder om året.

Energiklagenævnet er således enig med klager i, at den beregnede rådighedstarif fremstår høj i sammenligning med de anvendte tariffer i de øvrige klagesager. Nævnet lægger også vægt på, at den opkrævede betaling er mangedoblet i forhold til tidligere.

Disse omstændigheder indebærer efter Energiklagenævnets opfattelse, at Energitilsynet i dette specielle tilfælde bør kræve indsigt i de bagvedliggende tal for rådighedstariffen og på det således fornyede grundlag genoverveje den trufne afgørelse.

Energiklagenævnets afgørelse

Energitilsynets afgørelse af 16. december 2002 hjemvises til fornyet behandling i Energitilsynet.

30. juni 2004

J.nr.: 11-136

Eksp.nr.: 14881

TAT

Side 19 af 19

Sagen har været behandlet på Energiklagenævnets møde den 24. juni 2004.

Afgørelsen er truffet i henhold til elforsyningslovens § 89, jf. lovbekendtgørelse nr. 151 af 10. marts 2003 med senere ændringer, og kan ikke påklages til anden administrativ myndighed.

Afgørelsen er sendt til Danisco Sugar A/S, Nakskov Kommunale Elværker og Energitilsynet.

P. N. V.

Christen Boye Jacobsen
Nævnnsformand

/ Thomas Andersen Thrane
Fuldmægtig